

**Wewnętrzny System
Doradztwa Zawodowego
dla Zespołu Szkół w Żółkiewce
na rok szkolny 2021/2022**

W Zespole Szkół w Żółkiewce sprawnie funkcjonuje system doradztwa zawodowego dzięki zaangażowaniu wszystkich osób realizujących zadania z zakresu doradztwa zawodowego. Przygotowany dokument WSDZ zapewnia ciągłość działań doradczych, służy wskazaniu korelacji między tymi działaniami i procesami dydaktyczno-wychowawczymi w szkole.

Szybko następujące zmiany na rynku pracy i w życiu społecznym wymuszają potrzebę wsparcia uczniów w procesie samookreślenia, samodoskonalenia i świadomego planowania własnej kariery zawodowej oraz poznawania siebie i świata przez całe życie.

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego dla Zespołu Szkół w Żółkiewce zawiera:

- I. Podstawę prawną
- II. Założenia ogólne programu
- III. Cel ogólny doradztwa zawodowego
- IV. Treści programowe
- V. Działania związane z doradztwem zawodowym i ich adresaci
- VI. Realizatorzy działań związanych z doradztwem zawodowym
- VII. Sieć współpracy
- VIII. Zasoby materialne przydatne w realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym
- IX. Roczny plan realizacji działań doradczych
- X. Warunki i sposoby realizacji programu
- XI. Weryfikacja efektów zajęć
- XII. Rekomendacje dotyczące obudowy dydaktycznej programu
- XIII. Ewaluacja programu

I. Podstawa prawna

Prowadzenie działań związanych z doradztwem zawodowym w Zespole Szkół w Żółkiewce regulują m. in. Ustawa z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty, w której zapisano, że system oświaty zapewnia przygotowanie uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia oraz Ustawa Prawo oświatowe z dnia 14 grudnia 2016 r., wymieniając zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego oraz zajęcia prowadzone w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej jako jedne z podstawowych form działalności dydaktyczno-wychowawczej szkoły. Ponadto rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego. Szczegółowe regulacje wprowadzają rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej, m.in. w sprawie doradztwa zawodowego, w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół oraz w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.

II. Założenia ogólne programu

Program stanowi realizację jednolitej, uwzględniającej etapy rozwojowe uczestników oraz specyfikę szkoły, systemowej koncepcji doradztwa zawodowego, rozumianego jako uporządkowane i zaplanowane działania mające na celu wspieranie uczniów w procesie świadomego i samodzielnego podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych.

Program bazuje na kilku teoriach doradczych. Głównym kryterium doboru koncepcji była możliwość odniesienia procesu świadomego kształtowania własnej kariery do zmian rozwojowych, które warunkują realizację treści na etapie liceum ogólnokształcącego. Zadania, jakie stawiane są

doradztwu zawodowemu, powinny być dostosowane do możliwości uczniów. Za wiodącą przyjęto teorię rozwoju psychospołecznego człowieka autorstwa E. Eriksona, prezentującą bieg życia człowieka jako sekwencję kolejnych konfliktów, stanowi ona ogólną ramę postrzegania fenomenu pracy na różnych etapach życia człowieka (od poczucia sprawczości przez pracowitość i kreatywność do rozczarowania vs. poczucia spełnienia). Koncepcje D. Super'a i E. Ginzberga oraz A. Roe stanowią szczegółowe ujęcia uwarunkowań wyboru zawodu i kształtowania własnej kariery w ścisłej korelacji z zadaniami rozwojowymi z uwzględnieniem posiadanych doświadczeń uświadomionych i niejawnych. Teorie J. D. Krumboltza i A.S. Levina, M. Savickasa oraz V. Peav'ego opisują pojęcie zmiany (tranzycji), które jest kluczowe we współczesnym modelu kariery konstruowanej w postnowoczesnej, migotliwej i nieuchwytej (jak uważa Z. Bauman) rzeczywistości. Tym samym taki dobór inspiracji teoretycznych do projektowania wsparcia w ramach doradztwa zawodowego zapewni z jednej strony podążanie za naturalnymi zmianami rozwojowymi uczniów, z drugiej zaś uwrażliwi na dynamikę zmian we współczesnym świecie.

Zgodnie z modułową strukturą programu w każdej klasie są realizowane cele ze wszystkich czterech wskazanych obszarów:

- *Poznawanie własnych zasobów;*
- *Świat zawodów i rynek pracy;*
- *Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie;*
- *Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych.*

Przewidziane w programie działania związane z doradztwem zawodowym są powiązane z treściami kształcenia na poziomie liceum ogólnokształcącego, co umożliwia uczniom dostrzeganie związków pomiędzy tym, czego się uczą, a swoją dalszą edukacją i karierą zawodową.

III. Cel ogólny doradztwa zawodowego

Celem doradztwa zawodowego w Zespole Szkół w Żółkiewce jest przygotowanie uczniów do świadomego i samodzielnego planowania kariery oraz podejmowania i zmian decyzji edukacyjnych i zawodowych uwzględniających znajomość własnych zasobów oraz informacje na temat rynku pracy i systemu edukacji.

IV. Treści programowe

W programie uwzględniono cztery obszary celów szczegółowych — jednolitych z obszarami wszystkich programów zestawu — które wyznaczają treści programowe doradztwa zawodowego:

- I. **Poznawanie własnych zasobów**, m.in.: zainteresowań, zdolności i uzdolnień, mocnych i słabych stron jako potencjalnych obszarów do rozwoju, ograniczeń, kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw), wartości, predyspozycji zawodowych, stanu zdrowia.
- II. **Świat zawodów i rynek pracy**, m.in.: poznawanie zawodów, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o zawodach i rynku pracy, umiejętność poruszania się po nim, poszukiwanie i utrzymanie pracy.
- III. **Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie**, m.in.: znajomość systemu edukacji i innych form uczenia się, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o formach i placówkach kształcenia, uczenie się przez całe życie.
- IV. **Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych**, m.in.: planowanie ścieżki edukacyjnej i zawodowej z przygotowaniem do zdobywania

doświadczenia zawodowego oraz refleksji nad nim, podejmowanie i zmiany decyzji dotyczących edukacji i pracy, korzystanie z całonocnego poradnictwa kariery.

Cel ogólny i cele szczegółowe programu doradztwa zawodowego są spójne z celami kształcenia ogólnego w Zespole Szkół w Żółkiewce. Cele uwzględniają najważniejsze umiejętności rozwijane w ramach kształcenia ogólnego i zadania szkoły oraz cele edukacji poszczególnych przedmiotów, w tym podstaw przedsiębiorczości i wiedzy o społeczeństwie, co umożliwi realizowanie programu zarówno podczas zajęć z zakresu doradztwa zawodowego, jak i na zajęciach z wychowawcą, lekcjach przedmiotowych oraz na dodatkowych zajęciach edukacyjnych oraz innych zajęciach, wspomagających uczniów w wyborze kierunku kształcenia i zawodu realizowanych w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

V. Działania związane z doradztwem zawodowym i ich adresaci

Działania związane z doradztwem zawodowym w Zespole Szkół w Żółkiewce są kierowane do trzech grup adresatów:

- uczniów,
- rodziców,
- nauczycieli.

Przykłady działań kierowanych do uczniów:

- udzielanie porad i konsultacji indywidualnych;
- prowadzenie zajęć grupowych związanych tematycznie z obszarami: poznawanie własnych zasobów; świat zawodów i rynek pracy; rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie; planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych;
- realizowanie elementów doradztwa zawodowego na zajęciach przedmiotowych z uwzględnieniem specyfiki danego przedmiotu;
- aranżowanie sytuacji sprzyjających poznawaniu własnych zasobów np. poprzez udział w konkursach, przygotowywanie określonych zadań na zajęcia przedmiotowe, udział w organizowaniu uroczystości i imprez szkolnych;
- diagnozowanie potencjału edukacyjno-zawodowego;
- organizowanie spotkań z przedstawicielami instytucji rynku pracy;
- organizowanie wizyt uczniów na targach pracy i targach edukacyjnych;
- organizowanie konkursów;
- udzielanie pomocy merytorycznej uczniom przygotowującym się do konkursów i olimpiad;
- stosowanie metod aktywizujących wpływających na zwiększenie zaangażowania uczniów i samodzielności w planowaniu kariery;
- przedstawienie procedury zakładania firmy;
- informowanie o różnych możliwościach edukacyjnych w kraju i za granicą (np. studia wyższe, kwalifikacyjne kursy zawodowe - KKZ, szkoły policealne);
- omawianie możliwości zdobycia kwalifikacji, doświadczenia;
- kształtowanie pozytywnego stosunku do pracy.

Przykłady działań kierowanych do nauczycieli, wychowawców, psychologa:

- umożliwienie zainteresowanym osobom udziału w szkoleniach i kursach z zakresu doradztwa zawodowego;

- prowadzenie według potrzeb lekcji koleżeńskich i otwartych;
- zwoływanie według potrzeb szkoleniowych posiedzeń rad pedagogicznych;
- organizowanie według potrzeb spotkań z przedstawicielami instytucji rynku i lokalnego rynku pracy;
- udostępnianie zasobów z obszaru doradztwa zawodowego;
- wspieranie w realizacji zadań doradztwa zawodowego.

Przykłady działań kierowanych do rodziców:

- organizowanie według potrzeb spotkań informacyjno-doradczych z doradcą zawodowym w szkole;
- organizowanie według potrzeb spotkań z przedstawicielami instytucji działających na rynku pracy oraz z przedstawicielami firm lokalnego rynku pracy;
- prowadzenie według potrzeb konsultacji dotyczących decyzji edukacyjno-zawodowych uczniów;
- informowanie o targach pracy;
- informowanie o targach edukacyjnych;
- udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych (m. in. poprzez: stronę www szkoły, szkolne konto Facebooka, tablice informacyjne, e-dziennik, itp.);
- organizowanie według potrzeb warsztatów lub prelekcji dla rodziców;
- włączanie według potrzeb rodziców, przedstawicieli różnych zawodów do realizacji zadań z zakresu doradztwa zawodowego w szkole.

Doradztwo zawodowe dla uczniów jest realizowane:

- podczas grupowych zajęć związanych z doradztwem zawodowym;
- podczas:
 - zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu,
 - wspomaganie uczniów w wyborze kierunku kształcenia i zawodu w trakcie bieżącej pracy z uczniami, prowadzonych przez doradcę zawodowego, nauczycieli i wychowawców m.in. na obowiązkowych i dodatkowych zajęciach edukacyjnych, zajęciach z wychowawcą i innych zajęciach, a także w formie indywidualnych porad i konsultacji prowadzonych przez psychologa;
- podczas innych działań związanych z doradztwem zawodowym realizowanych w szkole lub poza nią.

Idea doradztwa zawodowego uwzględnia perspektywę całościowego uczenia się w kontekście skutecznego funkcjonowania na rynku pracy. Doradztwo zawodowe dla uczniów jest realizowane w formie grupowej i indywidualnej. Prowadzenie działań związanych z doradztwem zawodowym skierowanych do rodziców oraz nauczycieli realizowane jest według potrzeb i także odbywa się w formie grupowej i indywidualnej.

VI. Realizatorzy działań związanych z doradztwem zawodowym

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego na rok szkolny 2021/2022 został opracowywany przez:

- psychologa,
- wychowawców,

- nauczyciela podstaw przedsiębiorczości,
- radę pedagogiczną.

W Zespole Szkół w Żółkiewce w realizację działań związanych z doradztwem zawodowym zaangażowani są wszyscy członkowie rady pedagogicznej: dyrektor, nauczyciele wychowawcy, nauczyciele przedmiotowi, nauczyciel-bibliotekarz, psycholog, pielęgniarka szkolna. Poniżej przedstawiono zakres działań w obszarze doradztwa dla poszczególnych osób i formę organizacji wewnątrzszkolnego systemu doradztwa:

Dyrektor:

- odpowiada za organizację działań związanych z doradztwem zawodowym;
- współpracuje z psychologiem w celu realizacji WSDZ;
- wspiera kontakty pomiędzy uczestnikami procesu doradztwa zawodowego w szkole a instytucjami zewnętrznymi;
- zapewnia warunki do realizacji doradztwa zawodowego w szkole;
- organizuje wspomaganie szkoły w realizowaniu zadań związanych z doradztwem zawodowym polegające na planowaniu i przeprowadzaniu działań mających na celu poprawę jakości pracy szkoły w tym obszarze.

Psycholog:

- prowadzi doradztwo indywidualne dla chętnych uczniów, na których określa mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów oraz pomaga uczniom w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej;
- prowadzi według potrzeb zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego i zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu;
- wspiera nauczycieli, wychowawców i rodziców w realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- diagnozuje zapotrzebowanie uczniów i nauczycieli na działania związane z doradztwem zawodowym;
- planuje, koordynuje, monitoruje i prowadzi ewaluację oraz promuje działania związane z doradztwem zawodowym podejmowane przez szkołę we współpracy z wychowawcami i nauczycielami;
- współpracuje z dyrektorem szkoły, realizując zadania związane z doradztwem zawodowym;
- wspólnie z zespołem przygotowuje projekt WSDZ;
- gromadzi, aktualizuje i udostępnia zasoby związane z doradztwem zawodowym;
- współpracuje ze specjalistami z poradni psychologiczno-pedagogicznych, instytucjami rynku pracy.

Wychowawcy:

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami związki realizowanych treści nauczania z treściami programowymi doradztwa zawodowego;
- włączają do swoich planów wychowawczych zagadnienia z doradztwa zawodowego;
- realizują tematy z doradztwa zawodowego na godzinach wychowawczych;
- wskazują uczniom specjalistów, którzy mogą udzielać wsparcia w planowaniu kariery

zawodowej;

- współpracują z rodzicami w planowaniu ścieżki kariery edukacyjno-zawodowej ich dzieci;
- diagnozuje zapotrzebowanie rodziców na działania związane z doradztwem zawodowym;
- współpracują z psychologiem oraz innymi nauczycielami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Nauczyciele przedmiotów:

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami związki realizowanych treści nauczania z treściami programowymi doradztwa zawodowego;
- współpracują z wychowawcami klas w zakresie realizacji doradztwa zawodowego dla uczniów;
- przygotowują uczniów do udziału w konkursach;
- prowadzą koła zainteresowań i zajęcia dodatkowe;
- współpracują z psychologiem oraz innymi nauczycielami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Nauczyciel-bibliotekarz:

- współpracuje z psychologiem oraz innymi nauczycielami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- opracowuje, aktualizuje i udostępnia zasoby dotyczące doradztwa zawodowego;
- włącza się w organizowane przez szkołę i instytucje zewnętrzne wydarzenia z zakresu doradztwa zawodowego.

VII. Zasoby materialne przydatne w realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym

Zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego są realizowane w sali, w której znajduje się komputer z dostępem do Internetu oraz rzutnik multimedialny. Zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu (doradztwo indywidualne) odbywają się w gabinecie z dostępem do Internetu dla psychologa oraz dla uczniów.

Wyposażenie doradztwa zawodowego stanowią:

- biblioteczka z materiałami i publikacjami dla uczniów, nauczycieli i rodziców;
- sprzęt do ekspozycji materiałów drukowanych (tablice informacyjne, stojaki na ulotki itp.);
- sprzęt do powielania materiałów informacyjnych (np. drukarka, kserokopiarka);
- zbiory informacji drukowanych (informatory, ulotki, itp.);
- materiały wspomagające pracę psychologa i nauczycieli: ankiety, kwestionariusze, scenariusze zajęć itp.;
- materiały biurowe i inne niezbędne do realizacji zajęć z zakresu doradztwa zawodowego;
- tablice (ścienna, magnetyczna).

VIII. Sieć współpracy

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa według potrzeb wsparcie merytoryczne dla Zespołu Szkół w Żółkiewce stanowią: Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Krasnymstawie oraz Mobilne Centrum Informacji Zawodowej. Ponadto szkoła pozyskuje partnerów wspierających działania związane z doradztwem zawodowym. Są to instytucje, placówki, firmy, które są zaangażowane w działania kierowane do trzech grup adresatów: uczniów, nauczycieli i rodziców.

Działania placówek współpracujących ze szkołą według potrzeb w obszarze doradztwa zawodowego:

Poradnie psychologiczno-pedagogiczne (PPP):

- diagnozowanie predyspozycji i zainteresowań zawodowych uczniów;
- udzielanie pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniu kształcenia i kariery;
- prowadzenie dla uczniów zajęć grupowych z doradztwa zawodowego;
- prowadzenie dla pracowników szkół szkoleń, kursów, szkoleniowych rad pedagogicznych.

Szkoły programowo wyższe:

- udzielanie informacji na temat kierunków kształcenia i zasad rekrutacji itp.;
- prowadzenie dla uczniów warsztatów - np. rozwijających umiejętności społeczne;
- organizowanie laboratoriów, wykładów i warsztatów rozwijających zainteresowania uczniów;
- organizowanie warsztatów z doradztwa zawodowego;
- organizowanie dni otwartych w szkołach lub na uczelniach;
- tworzenie klas akademickich.

Urząd pracy:

- udostępnianie zasobów informacji edukacyjnych i zawodowych;
- udzielanie informacji dotyczących rynku pracy;
- spotkania informacyjno-doradczych np. dotyczących sytuacji na rynku pracy, dotacji na założenie działalności gospodarczej.

Mobilne Centrum Informacji Zawodowej:

- gromadzenie i udostępnianie ofert pracy, także ofert pracy sezonowej i krótkoterminowej;
- organizowanie giełd pracy i giełd zawodów;
- diagnozowanie predyspozycji i zainteresowań zawodowych;
- udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych.

Pracodawcy:

- organizowanie dla uczniów i nauczycieli wizyt studyjnych w firmach;
- sponsorowanie przedsięwzięć wzbogacających ofertę edukacyjną szkoły;
- udział w Dniu Przedsiębiorczości i w Tygodniu Przedsiębiorczości.

Ośrodek Rozwoju Edukacji (ORE):

- korzystanie z publikacji z zakresu doradztwa zawodowego;
- korzystanie z dokumentów wspierających działania z zakresu doradztwa zawodowego (programy, wzorcowe rozwiązania, e-zasoby).

IX. Roczny Plan Realizacji Działań Doradczych dla Zespołu Szkół w Żółkiewce na rok szkolny 2021/2022

OBSZAR I POZNAWANIE WŁASNYCH ZASOBÓW					
Rodzaj działania	Metody i formy realizacji	Odbiorcy	Realizatorzy	Czas realizacji	Uwagi
Sporządzenie bilansu własnych zasobów na podstawie dokonanej autoanalizy.	Pogadanki w ramach godzin wychowawczych dotyczące: wiedzy, umiejętności i postaw.	Uczniowie	Wychowawcy Psycholog	Według harmonogramu godzin wychowawczych	
	Doradztwo indywidualne z psychologiem dotyczące analizy zasobów ucznia.	Uczniowie	Psycholog	Według potrzeb	
	Spotkanie z doradcą zawodowym w celu analizy zasobów ucznia.	Uczniowie	Psycholog MCK PPP	Według potrzeb	
Ustalenie obszarów do rozwoju edukacyjno-zawodowego i osobistego.	Podkreślanie mocnych stron ucznia, wskazywanie obszarów do dalszego rozwoju podczas lekcji.	Uczniowie	Nauczyciele	Na bieżąco	
	Doradztwo indywidualne z psychologiem dotyczące analizy zasobów ucznia.	Uczniowie	Psycholog	Według potrzeb	
	Spotkanie z doradcą zawodowym w celu analizy obszarów do rozwoju ucznia.	Uczniowie	Psycholog MCK PPP	Według potrzeb	
	Wskazywanie obszarów do dalszego rozwoju podczas	Rodzice	Wychowawcy Nauczyciele	Według harmonogramu	

	spotkań z rodzicami ucznia.			zebrań z rodzicami	
Określenie wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych.	Pogadanki w ramach godzin wychowawczych.	Uczniowie	Wychowawcy	Według harmonogramu godzin wychowawczych	
	Doradztwo indywidualne z psychologiem.	Uczniowie	Psycholog	Według potrzeb	
	Pogadanki z pielęgniarką szkolną.	Uczniowie	Pielęgniarka szkolna	Według potrzeb	
	Spotkania z lekarzem medycyny pracy.	Uczniowie	Wychowawcy Lekarz	Według potrzeb	
Rozpoznanie możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnienie ich w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej.	Tematyczne pogadanki w ramach godzin wychowawczych.	Uczniowie	Wychowawcy Psycholog	Według harmonogramu godzin wychowawczych	
	Zajęcia warsztatowe i doradztwo indywidualne z psychologiem dotyczące rozpoznawania osobistych możliwości i ograniczeń.	Uczniowie	Psycholog	Według potrzeb	
	Spotkanie z doradcą zawodowym nt. rozpoznawania osobistych możliwości i ograniczeń.	Uczniowie	Psycholog MCK PPP	Według potrzeb	
	Podkreślanie możliwości i ograniczeń ucznia podczas lekcji.	Uczniowie	Nauczyciele	Na bieżąco	
	Wskazywanie możliwości i ograniczeń ucznia podczas spotkań z jego rodzicami.	Rodzice	Wychowawcy Nauczyciele	Według harmonogramu zebrań z rodzicami	

Analiza zasobów w kontekście planowania ścieżki edukacyjno-zawodowej.	Pogadanki w ramach godzin wychowawczych dotyczące: rozwijania zainteresowań i zdolności, określania mocnych i słabych stron, kompetencji.	Uczniowie	Wychowawcy Psycholog	Według harmonogramu godzin wychowawczych	
	Doradztwo indywidualne z psychologiem dotyczące analizy zasobów (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe oraz stan zdrowia).	Uczniowie	Psycholog	Według potrzeb	
	Spotkanie z doradcą zawodowym w celu analizy zasobów ucznia.	Uczniowie	Psycholog MCK PPP	Według potrzeb	
	Rozmowy z rodzicami nt. ich wpływu na decyzje edukacyjno-zawodowe ich dzieci.	Rodzice	Psycholog Wychowawcy Nauczyciele	Według potrzeb	
Określenie systemu wartości, w tym wartości związanych z pracą i etyką zawodową.	Pogadanki w ramach godzin wychowawczych.	Uczniowie	Wychowawcy	Według harmonogramu godzin wychowawczych	
	Zajęcia warsztatowe z psychologiem nt. wartości w życiu młodego człowieka.	Uczniowie	Psycholog	Według potrzeb	
	Zajęcia z podstaw przedsiębiorczości dotyczące etyki w pracy.	Uczniowie	Nauczyciel podstaw przedsiębiorczości	Wg rozkładu	

OBSZAR II
ŚWIAT ZAWODÓW I RYNEK PRACY

Rodzaj działania	Metody i formy realizacji	Odbiorcy	Realizatorzy	Czas realizacji	Uwagi
Diagnozowanie zapotrzebowania na informacje, pomoc w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej.	Analiza potrzeb doradczych (konsultacje z samorządem uczniowskim, dyrekcją szkoły, rodzicami, nauczycielami).	Uczniowie Rodzice	Wychowawcy Psycholog Nauczyciel przedsiębiorczości	Wrzesień	
Gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji o rynku pracy.	Gromadzenie informacji o lokalnym rynku pracy, zapewnienie uczniom poznania specyfiki lokalnego i regionalnego rynku pracy.	Uczniowie Rodzice Nauczyciele	Nauczyciel bibliotekarz Wychowawcy Nauczyciele Psycholog	Na bieżąco	
	Udostępnianie ulotek i broszur informacyjno-promocyjnych, opisów zawodów, przewodników po zawodach.	Uczniowie Rodzice Nauczyciele	Nauczyciel bibliotekarz Wychowawcy Nauczyciele Psycholog	Na bieżąco	
Analiza informacji o lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim rynku pracy oraz funkcjonujących na	Podczas zajęć z podstaw przedsiębiorczości udostępnianie informacji o rynku pracy.	Uczniowie	Nauczyciel podstaw przedsiębiorczości	Według rozkładu	
	Podczas zajęć z języków obcych udostępnianie informacji o rynku pracy z	Uczniowie	Nauczyciele języków obcych	Według rozkładu	

nim zasadach w kontekście wyborów edukacyjno-zawodowych.	danego kraju.				
	Pogadanki w ramach godzin wychowawczych.	Uczniowie	Wychowawcy Psycholog	Według harmonogramu godzin wychowawczych	
	Zajęcia warsztatowe z psychologiem dotyczące możliwości rozwoju zawodowego.	Uczniowie	Psycholog	Według potrzeb	
	Spotkanie z doradcą zawodowym nt. rynku pracy.	Uczniowie	Psycholog MCK PPP	Według potrzeb	
	Spotkania z przedstawicielem Urzędu Pracy.	Uczniowie	Wychowawcy Psycholog	Według potrzeb	
Określenie zawodów i stanowisk pracy, dla których bazę stanowią kwalifikacje ucznia, z uwzględnieniem zawodów przyszłości i zapotrzebowania rynku pracy.	Omawianie zawodów przyszłości na zajęciach z informatyki.	Uczniowie	Nauczyciel informatyki	Według rozkładu	
	Podczas zajęć przedmiotowych określanie kwalifikacji do różnych zawodów i stanowisk pracy.	Uczniowie	Nauczyciel podstaw przedsiębiorczości	Według rozkładu	
	Spotkanie z doradcą zawodowym nt. kwalifikacji do wykonywania różnych zawodów oraz zapoznanie z zawodami przyszłości.	Uczniowie	Psycholog MCK PPP	Według potrzeb	
	Spotkania z przedstawicielem Urzędu Pracy.	Uczniowie	Wychowawcy Psycholog	Według potrzeb	
Formy zatrudnienia i możliwości	Zajęcia z podstaw przedsiębiorczości nt. form	Uczniowie	Nauczyciel podstaw przedsiębiorczości	Według rozkładu	

funkcjonowania na rynku pracy.	zatrudnienia jako pracownik, pracodawca lub osoba prowadząca działalność gospodarczą.				
	Spotkanie z doradcą zawodowym nt. różnych form zatrudnienia, podstaw prawa pracy, prowadzenia własnej działalności gospodarczej.	Uczniowie	Psycholog MCK PPP	Według potrzeb	
	Spotkania z przedstawicielem Urzędu Pracy nt. form zatrudnienia, prawa pracy, w tym rodzaje umów o pracę, sposoby ich rozwiązywania, prawa i obowiązki pracownika.	Uczniowie	Wychowawcy Psycholog	Według potrzeb	
Zasoby, potrzeby i oczekiwania pracodawców oraz wymaganiami rynku pracy.	Tematyczne lekcje z podstaw przedsiębiorczości.	Uczniowie	Nauczyciel podstaw przedsiębiorczości	Według rozkładu	
	Spotkanie z doradcą zawodowym nt. oczekiwań pracodawców i wymagań rynku pracy.	Uczniowie Rodzice	Psycholog MCK PPP	Według potrzeb	
	Spotkania z przedstawicielem Urzędu Pracy.	Uczniowie	Wychowawcy Psycholog	Według potrzeb	
	Spotkania z różnymi pracodawcami.	Uczniowie	Wychowawcy Nauczyciele	Według potrzeb	
	Udział w Światowym Tygodniu Przedsiębiorczości.	Uczniowie	Nauczyciel podstaw przedsiębiorczości	Listopad	
Określanie	Zajęcia z podstaw	Uczniowie	Nauczyciel podstaw	Według rozkładu	

znaczenia i wskazywanie możliwości odbycia stażu zawodowego lub zdobycia zatrudnienia z wykorzystaniem dostępnych form aktywizacji zawodowej.	przedsiębiorczości dotyczące aktywizacji zawodowej.		przedsiębiorczości		
	Spotkanie z doradcą zawodowym nt. możliwości odbycia stażów zawodowych.	Uczniowie Rodzice	Psycholog MCK PPP	Według potrzeb	
	Spotkania z przedstawicielem Urzędu Pracy nt. form aktywizacji zawodowej.	Uczniowie	Wychowawcy Psycholog	Według potrzeb	
	Spotkania z różnymi pracodawcami nt. możliwości odbycia stażu lub podjęcia zatrudnienia w ich przedsiębiorstwach.	Uczniowie	Wychowawcy Nauczyciele	Według potrzeb	
Sporządzanie i aktualizacja dokumentów aplikacyjnych zgodnie z wymaganiami pracodawców oraz przygotowanie do zaprezentowania kompetencji podczas rozmowy kwalifikacyjnej.	Zajęcia z podstaw przedsiębiorczości dotyczące tworzenia dokumentów aplikacyjnych oraz zasad rozmowy kwalifikacyjnej.	Uczniowie	Nauczyciel podstaw przedsiębiorczości	Według rozkładu	
	Spotkanie z doradcą zawodowym nt. konstruowania dokumentów aplikacyjnych oraz prezentowania swoich kompetencji podczas rozmowy kwalifikacyjnej.	Uczniowie Rodzice	Psycholog MCK PPP	Według potrzeb	
	Na zajęciach z języków obcych zapoznanie z dokumentami aplikacyjnymi zgodnie z wymaganiami w	Uczniowie	Nauczyciele języków obcych	Według rozkładu	

	danym kraju lub wymogami europejskimi.				
	Doradztwo indywidualne z psychologiem nt. konstruowania dokumentów aplikacyjnych oraz prezentowania swoich kompetencji podczas rozmowy kwalifikacyjnej.	Uczniowie	Psycholog	Według potrzeb	
Charakterystyka przebiegu procesu zakładania własnej działalności gospodarczej oraz instytucje wspomagające zakładanie własnej działalności gospodarczej.	Zajęcia z podstaw przedsiębiorczości nt. procesu zakładania własnej działalności gospodarczej.	Uczniowie	Nauczyciel podstaw przedsiębiorczości	Według rozkładu	
	Spotkanie z doradcą zawodowym nt. zakładania własnej działalności gospodarczej oraz instytucji pomocowych.	Uczniowie	Psycholog MCK PPP	Według potrzeb	
	Spotkania z przedstawicielem Urzędu Pracy nt. funkcji urzędu w zakładania własnej działalności gospodarczej.	Uczniowie	Wychowawcy Psycholog	Według potrzeb	
	Udział w projekcie „Lekcje z ZUS”.	Uczniowie	Nauczyciel podstaw przedsiębiorczości	Listopad	
	Udział w Tygodniu Przedsiębiorczości.	Uczniowie	Nauczyciel podstaw przedsiębiorczości	Listopad	
Instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-	Spotkanie z doradcą zawodowym dotyczące przekazania informacji nt. możliwości, form i jednostek	Uczniowie Rodzice Nauczyciele	Psycholog MCK PPP	Według potrzeb	

zawodowej, w tym instytucje rynku pracy.	świadczących pomoc z zakresu doradztwa zawodowego.				
	Spotkania z przedstawicielem Urzędu Pracy nt. funkcji urzędu i form pomocy jakie można uzyskać.	Uczniowie Rodzice Nauczyciele	Wychowawcy Psycholog Urząd Pracy	Według potrzeb	
OBSZAR III RYNEK EDUKACYJNY I UCZENIE SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE					
Rodzaj działania	Metody i formy realizacji	Odbiorcy	Realizatorzy	Czas realizacji	Uwagi
Udostępnianie informacji dotyczących dalszego kształcenia i doskonalenia zawodowego formalnego, pozaformalnego i nieformalnego.	Udostępnianie ulotek i broszur, informatorów edukacyjno-zawodowe.	Uczniowie Rodzice Nauczyciele	Nauczyciel bibliotekarz Wychowawcy Nauczyciele Psycholog	Na bieżąco	
	Udostępnianie informacji o ofertach edukacyjnych, wymaganiach rekrutacyjnych na różne kierunki studiów, zbieranie informacji o szkołach wyższych i policealnych, a także kursach i szkoleniach.	Uczniowie Rodzice Nauczyciele	Nauczyciel bibliotekarz Wychowawcy Nauczyciele Psycholog	Na bieżąco	
Analiza możliwości uzupełniania, poszerzania i uzyskiwania nowych kwalifikacji	Zajęcia z podstaw przedsiębiorczości nt. możliwości uzupełniania, poszerzania i uzyskiwania kwalifikacji.	Uczniowie	Nauczyciel podstaw przedsiębiorczości	Według rozkładu	

zawodowych w ramach krajowego i europejskiego systemu kwalifikacji.	Spotkanie z doradcą zawodowym nt. możliwości uzupełniania, poszerzania i uzyskiwania nowych kwalifikacji zawodowych.	Uczniowie Rodzice Nauczyciele	Psycholog MCK PPP	Według potrzeb	
Analiza korzyści wynikających z uczenia się przez całe życie w rozwoju osobistym i zawodowym.	Pogadanki na godzinach wychowawczych.	Uczniowie	Wychowawcy	Według harmonogramu godzin wychowawczych	
	Zajęcia z podstaw przedsiębiorczości.	Uczniowie	Nauczyciel podstaw przedsiębiorczości	Według rozkładu	
	Spotkanie z doradcą zawodowym nt. uczenia się przez całe życie.	Uczniowie	Psycholog MCK PPP	Według potrzeb	
	Zajęcia i spotkania z psychologiem nt. rozwoju osobistego i zawodowego.	Uczniowie	Psycholog	Według potrzeb	
Analiza możliwości kontynuowania nauki.	Tematyczne pogadanki na godzinach wychowawczych.	Uczniowie	Wychowawcy	Według harmonogramu godzin wychowawczych	
	Zajęcia z podstaw przedsiębiorczości nt. perspektyw edukacyjnych.	Uczniowie	Nauczyciel podstaw przedsiębiorczości	Według rozkładu	
	Spotkanie z doradcą zawodowym nt. możliwości kontynuowania nauki.	Uczniowie	Psycholog MCK PPP	Według potrzeb	
	Zajęcia i spotkania z psychologiem nt. form kontynuowania nauki.	Uczniowie	Psycholog	Według potrzeb	

OBSZAR IV
PLANOWANIE ROZWOJU I PODEJMOWANIE DECYZJI EDUKACYJNO-ZAWODOWYCH

Rodzaj działania	Metody i formy realizacji	Odbiorcy	Realizatorzy	Czas realizacji	Uwagi
Określanie celów, zadań i działań w kontekście planowania ścieżki edukacyjno-zawodowej.	Rozmowy z uczniami nt. ich celów edukacyjno – zawodowych podczas godzin wychowawczych.	Uczniowie	Wychowawcy	Według harmonogramu godzin wychowawczych	
	Doradztwo indywidualne z psychologiem nt. wyznaczanie celów oraz etapy podejmowania decyzji życiowych.	Uczniowie	Psycholog	Według potrzeb	
	Spotkanie z doradcą zawodowym nt. celów, zadań i działań w planowaniu przyszłości.	Uczniowie	Psycholog MCK PPP	Według potrzeb	
Planowanie różnych wariantów ścieżek edukacyjno-zawodowych.	Doradztwo indywidualne z dotyczące planowania różnych wariantów ścieżek edukacyjno-zawodowych na podstawie zasobów i wartości oraz informacji na temat rynku edukacji i pracy.	Uczniowie	Psycholog	Według potrzeb	
	Spotkanie z doradcą zawodowym dotyczące możliwości edukacyjno-zawodowych na podstawie bilansu własnych zasobów	Uczniowie	Psycholog MCK PPP	Według potrzeb	

	oraz informacji na temat rynku edukacji i rynku pracy, przewidując skutki własnych decyzji.				
Dokonanie wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej zgodnie z posiadanymi zasobami i określonymi celami zawodowymi.	Rozmowy z wychowawcami i nauczycielami.	Uczniowie	Wychowawcy Nauczyciele	Według potrzeb	
	Doradztwo indywidualne z psychologiem.	Uczniowie	Psycholog	Według potrzeb	
	Spotkanie z doradcą zawodowym.	Uczniowie	Psycholog MCK PPP	Według potrzeb	

X. Warunki i sposoby realizacji programu

Określone w Wewnętrzzkolnym Systemie Doradztwa Zawodowego cele przewidziane są do realizacji:

- a) podczas grupowych zajęć z zakresu doradztwa zawodowego, które są prowadzone przez psychologa, wychowawcę lub zaproszonego doradcę zawodowego;
- b) podczas
 - zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu;
 - wspomaganie uczniów w wyborze kierunku kształcenia i zawodu, w trakcie bieżącej pracy z uczniami; prowadzonych przez psychologa, nauczycieli i wychowawców m.in. na obowiązkowych i dodatkowych zajęciach edukacyjnych, zajęciach z wychowawcą i innych zajęciach, a także w formie indywidualnych porad i konsultacji prowadzonych przez psychologa;
 - podczas innych działań związanych z doradztwem zawodowym realizowanych w szkole lub poza nią.

Działania związane z doradztwem zawodowym są planowane na poziomie szkoły w ramach Wewnętrzzkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego (WSDZ) i realizowane przez całą kadrę pedagogiczną pod kierunkiem psychologa. Działania obejmują również rodziców.

Jednym z elementów realizacji programu jest możliwość indywidualnego kontaktu uczniów i rodziców z psychologiem. W kontaktach tych uwzględnia się także aspekty środowiskowe, rodzinne, socjalne, zdrowotne, kulturowe.

Działaniami doradczymi obejmuje się również rodziców uczniów. Udziela się wsparcia w zakresie: pogłębiania wiedzy na temat predyspozycji i zainteresowań własnego dziecka, przygotowania rodziców do wspierania swoich dzieci w planowaniu kariery oraz w podejmowaniu i zmianach decyzji edukacyjno-zawodowych.

W realizację programu doradztwa zawodowego dla Zespołu Szkół w Żółkiewce zostało włączone otoczenie społeczno-gospodarcze, w szczególności przedstawiciele instytucji zajmujących się doradztwem zawodowym - zwłaszcza specjaliści z Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej, doradca zawodowy z Mobilnego Centrum Informacji Zawodowej oraz przedstawiciele pracodawców/przedsiębiorców oraz innych instytucji edukacyjnych i instytucji działających na rynku pracy (np. powiatowy urząd pracy), uczelnie wyższe, itp.

Doradztwo zawodowe w Zespole Szkół w Żółkiewce jest ukierunkowane na kształtowanie:

- proaktywnych postaw uczniów wobec pracy i edukacji,
- sprawczości uczniów, tj. przekonania, że są podmiotami własnych działań i są zdolni do wprowadzania zmian w swoim bliższym i dalszym otoczeniu.

Działania realizowane w ramach doradztwa zawodowego wspierają eliminowanie stereotypów dotyczących ról społecznych i zawodowych. Ponadto działania związane z doradztwem zawodowym uwzględniają fakt, że uczniowie Zespołu Szkół w Żółkiewce podjęli już pewne decyzje edukacyjno-zawodowe, dlatego też ukierunkowane są na wspieranie młodzieży przy weryfikacji tych decyzji i podejmowaniu kolejnych wyborów.

Zajęcia doradztwa zawodowego są prowadzone z wykorzystaniem metod aktywizujących, które są dobierane z uwzględnieniem m.in. wieku uczestników zajęć oraz celów, jakie mają być osiągnięte. W trakcie zajęć uczeń planuje, podejmuje działania, decyzje, argumentuje itp. Uczniowie podczas zajęć prowadzonych metodami aktywizującymi konstruują wiedzę, uczą się, jak się uczyć. Metody aktywizujące sprzyjają rozbudzeniu wyobraźni uczących się, podwyższają poziom ich aktywności, samodzielnego myślenia i działania, przyczyniają się do zwiększenia motywacji do uczenia się.

Uczenie się przez doświadczenie, przeżywanie umożliwia rozwijanie kompetencji personalnych i społecznych, przygotowuje do samodzielnego, świadomego podejmowania decyzji.

Testy predyspozycji i zainteresowań zawodowych pełnią funkcję wspomagającą, ich wyniki omawiane są indywidualnie. Testy predyspozycji i zainteresowań zawodowych uczniów wykonywane są przez psychologa, który ukończył studia podyplomowe z zakresu doradztwa zawodowego. Uczniowie rozwiązują testy na zajęciach grupowych i indywidualnych realizowanych w ramach pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu.

Działania związane z doradztwem zawodowym są realizowane m.in. z wykorzystaniem nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych (ICT), co zwiększa atrakcyjność zajęć i jednocześnie usprawnia kompetencje kluczowe uczniów. Ponadto dynamicznie rozwijający się obszar ICT wymaga zarówno od prowadzących, jak i uczniów wdrażania idei całościowego uczenia się. Tym samym stosowane techniki pracy stają się środkiem do realizacji jednego z celów działań związanych z doradztwem zawodowym i zwiększenia ich efektywności.

Jedną z możliwości realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym jest wolontariat. Pozwala on na sprawdzenie przez uczniów stopnia dopasowania własnych predyspozycji i preferencji do środowiska pracy związanego z konkretnym zawodem. Ponadto kształtuje postawę pracy polegającą na samodzielnym i odpowiedzialnym planowaniu zadań i ich konsekwentnej realizacji. Ważnym elementem wolontariatu jest również kształtowanie kompetencji obywatelskich i orientacji prospołecznej.

Prawidłowej realizacji zajęć z doradztwa zawodowego sprzyja stosowanie różnych form pracy z uczniami, do których należą:

- zajęcia grupowe;
- zajęcia indywidualne;
- uczestnictwo w targach edukacyjnych;
- spotkania z pracodawcami.

Materiały dydaktyczne i pomoce do prowadzenia zajęć są na bieżąco aktualizowane, a podział obowiązków związanych z aktualizacją bazy jest zapisany w WSDZ.

XI. Weryfikacja efektów zajęć

Działania związane z doradztwem zawodowym wspierają uczniów w wyborach zawodu i kierunku kształcenia, dlatego zamiast tradycyjnego oceniania podczas zajęć odwołujemy się do autorefleksji i samooceny uczniów.

W programie doradztwa zawodowego Zespołu Szkół w Żółkiewce efekty zajęć weryfikuje się poprzez:

- zadawanie pytań uczniom na zakończeniu zajęć, celem których jest wzbudzenie w nich autorefleksje odnośnie przydatności przyswajanych treści i nabytych umiejętności w procesie planowania kariery edukacyjno--zawodowej;
- analizę wymiernych dowodów pracy uczniów.

Taki sposób weryfikacji uświadamia uczniom potrzebę rozpoznawania własnych zainteresowań i predyspozycji do wykonywania określonych zawodów. Umożliwia prawidłowy wybór kierunku dalszego kształcenia. Pomaga także zidentyfikować, wyselekcjonować i uporządkować informacje przydatne w rozwoju edukacyjno-zawodowym z uwzględnieniem całościowego doradztwa kariery. Wskazuje możliwości praktycznego wykorzystania zdobytej wiedzy umiejętności i kompetencji.

XII. Rekomendacje dotyczące obudowy dydaktycznej programu

Na potrzeby realizacji programu realizatorzy Wewnętrzzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego w Zespole Szkół w Żółkiewce korzystają z rekomendowanych zasobów dydaktycznych gromadzonych i aktualizowanych przez Ośrodek Rozwoju Edukacji w Warszawie na stronie www.doradztwo.ore.edu.pl oraz publikacji dostępnych na stronie www.euroguidance.pl.

XIII. Ewaluacja programu

Przeprowadza się wewnętrzną ewaluację programu, która jest planowana i realizowana w ramach Wewnętrzzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego. Efektem ewaluacji jest doskonalenie programu służące dostosowaniu go do potrzeb i możliwości uczniów, rodziców i nauczycieli zaangażowanych w doradztwo zawodowe oraz potrzeb szkoły czy lokalnego rynku pracy. Realizacja programu jest na bieżąco monitorowana.

W ramach ewaluacji stosowane są wybrane techniki m.in.: wywiad z uczniami, nauczycielami i rodzicami, analiza dokumentacji — tematyka zajęć, analiza wytworów pracy uczniów.